

Нов български университет

**„НЯМА НИЩО ПО-ХУБАВО ОТ ЛОШОТО ВРЕМЕ“ ВЪВ ВЕЛИКО ТЪРНОВО
11 ГОДИНИ МЕЖДУНАРОДНО ТУРИСТИЧЕСКО ИЗЛОЖЕНИЕ „КУЛТУРЕН
ТУРИЗЪМ“ – ВЕЛИКО ТЪРНОВО**

ИЛИ

**КАК СТАРАТА БЪЛГАРСКА СТОЛИЦА СЪБРА В ПРЕДЕЛИТЕ СИ ЦЕЛИЯ
СВЯТ В ЧЕТИРИ ПРОЛЕТНИ ДНИ**

Студентска разработка на Цветелина Чорбаджийска, f 60539

програма Туризм, департамент Бизнес администрация

Нов български университет

Международното туристическо изложение "Културен туризъм" - Велико Търново е първият специализиран форум за популяризиране на културния туризъм и неговото значение за България като туристическа дестинация. Вече години наред държавните и неправителствените организации, общините и музеите, научните среди и бизнесът представят във Велико Търново своята дейност, добри практики и събития, които променят нагласата у нас към един от най-интересните и нестандартните видове туризъм. Културният туризъм доказва именно на първото специализирано изложение в старопрестолния град своя потенциал, значение и необходимостта от инвестиции в неговото бъдеще. А вpletем ли думите „бъдеще“ и „туризъм“ в едно изречение, няма как да не признаем, че едно изложение от мащаба на МТИ „Културен туризъм“, с такава слава, тежест и важност, би било немислимо без участието и присъствието на нас, студентите по туризъм от цялата страна.

Форумът се организира от Общинска агенция по туризъм „Царевград Търнов“, Община Велико Търново съвместно с Асоциацията на българските туроператори и туристически агенции и Българската хотелиерска и ресторантьорска асоциация, и със съдействието на Министерство на икономиката, енергетиката и туризма.

Борсата е най-мощният и утвърден форум в България, акцентиращ върху проблемите, развитието и перспективите на културния туризъм и тази година в нея се включиха над 80 изложители. На единствения специализиран форум от този вид у нас новите туристически продукти, атракции и дестинации намериха своята премиера в дните на борсата от 10 до 13 април. Тази година 65 общини с проекти през последните две години, финансирани от ОП „Регионално развитие“ демонстрираха резултатите от своето изпълнение. На борсата бяха представени туроператори и турагенти, побратимени на Велико Търново градове и посолствата на ЮАР, Полша, Индия, Индонезия, Аржентина, Унгария и тези на Бразилия и Египет, които за първи път взимат участие в МТИ „Културен туризъм“.

Идеята на изложението е не само да представи един интересен вид туризъм с изключителна привлекателност за европейските туристи, но и да докаже как развитието на културния туризъм гарантира запазване на културно-историческото наследство в България. Именно отношението и ефективното използване на културното наследство, архитектурните факти, монументалното изкуство, културните събития, фестивалния живот като цяло определят уникалността на този вид туризъм. Но преди всичко той е в

основата за разнообразието на съвременния туристическия продукт. И резултатите в 11-годишната история на изложението, го доказват.

В този неоспорим факт се убедихме и ние, студентите от програма Туризм от Нов български университет. От момента, в който научихме за възможността да присъстваме, да вземем участие и да се насладим на тазгодишното изложение, ни завладя трескава организация и приготовления. Нашият ръководител, благодарение на който ни се отдаде този неповторим шанс, веднага сформира екип от половин дузина студенти, сред които щастливо попаднах и аз – всеки отговаряше за различен аспект от организацията, на всеки бе дадена специална задача, свързана с пътуването и всеки се отчиташе чинно за добре свършената работа. В дните непосредствено преди изложението се чувахме по телефона по-често, отколкото с близките си хора и разменяхме безбройни, дори и среднощни писма по електронната поща. Отделяхме по 10-15 минути от всяка една лекция, за да говорим за изложението и да доуточняваме и най-малките подробности, за да бъде изживяването ни възможно най-пълно и наситено с емоции, интересни факти и събития, за да добием нови ценни знания и умения и да съберем палитра от незабравими спомени.

Не само нашата безупречна организация и отговорност спомогнаха за гладкото протичане на изложението. Доброто партньорство между организаторите, постоянната работа с медиите, професионалното използване на рекламата и връзките с обществеността са в основата на изграждане на делови и лесно разпознаваем имидж на изложението.

Лошото време, което бушуваше из цялата страна в дните преди и по време на изложението, не ни спря, а дори ни мотивира в по-голяма степен. И ние, все още сънени, но ентузиазирани, започнахме нашето пътуване към старата българска столица в 7 часа сутринта от мрачна и дъждовна София. По пътя поройният дъжд не спираше, а даже се усилваше – право пропорционално на настроението ни. С всеки изминат километър и всяка минута ние се разбудяхме и ставахме все по-нетърпеливи и превъзбудени.

С влизането в старопрестолната столица и поемането на първи дъх от пропития с векове история въздух, ни завладя неповторимата атмосфера и неподправеният дух на културно-историческия център. Още с настаняването ни в централния хотел „Етър“, бяхме впечатлени от изумителната, макар и мрачна гледка, която се разкриваше от прозорците

на стайте ни към многопластовия вековен град. Веднага се отправихме към залите на изложението. Там нашата група бе приятно изненадана, като откри колко всеобхватно и богато е всъщност то. В подробната програма, която получихме още с пристигането си, имаше за всекиго по нещо.

Освен пъстрата селекция от привлекателни за всеки студент по туризъм дестинации, представени в изложбени зали „Рафаел Михайлов“ - гостоприемни домакини на борсата, любителите на европейското кино можеха да се насладят на номинираните за награда 35 най-добри туристически филма от 23 държави. Пълната селекция включваше общо 77 кинопродукции, които участваха в X Международен Фестивал на туристическия Филм – България „На Източния бряг на Европа“.

За
запалилите по
реклама и дизайн,
бе открита
уникалната по
рода си изложба
Like.Bulgaria,
подкрепяща този
независим
социален проект,
чийто автор

Николай Тонков бе отличен за креативността и ентузиазма му, вложени в рекламна кампания на България в социалната мрежа Facebook. Останахме изключително впечатлени от хумористичната нотка на постерите и логата, в които личаха умело вплетените нюанси на национална гордост и родолюбие.

В навечерието на откриването на изложението ценителите на музиката имаха възможност да се насладят на концерт на Василев, Благоев Бенд – Стара Загора и приятели със солисти Милица Гладнишка (вокал), Венцислав Благоев (тромпет и флигорна), Цветомир Цанков (вокал) и Теодор Петков (роял).

А за традиционалистите домакините се погрижиха вечерите по време на борсата да са изпълнени с български фолклор, обичаи и традиции, придружени от средновековна търновска кухня, поднесена чрез адаптирани автентични рецепти, поляти от най-изисканите и качествени български вина, осигурени от Българската асоциация на сомелиерите и виноценителите (БАСВ), която представи ретроспективна изложба „Лозарство и винарство през вековете“ и за нея получи награда за принос за популяризиране на културата и традициите на българското вино.

Международният форум се организира като комплексно събитие в няколко направления. А те са именно:

На първо място - туристическо изложение, което дава възможност за общини и фирми, информационни центрове, неправителствени организации, културни институти и други да представят своя потенциал за развитие на културно-познавателни туристически програми. Приз за успешно първо участие на изложението получи турският град Бурса. За оригинално представяне на туристически продукт бяха присъдени две отличия - на Общинско предприятие „Туристическо обслужване“- София и на община Средец, а за дългогодишно активно участие на изложението бе отличена община Враца.

На второ място е дискуссионната програма, включваща презентации и обсъждания по актуални теми, свързани с развитието на културно-историческото наследство, неговото съхранение и съвременно експониране, както и проблемите и възможностите за развитие на разнообразни форми на културно-познавателен туризъм. Това беше нашето поле за изява! Най-интересните събития от програмата за нас започнаха с премиера на книгата „Туризм и културно наследство“ на доц.д-р Соня Алексиева и доц.д-р Ирена Бокова, представена по атрактивен начин от Иван Цървов, директор на РИМ – Велико Търново. Бяхме изключително щастливи да подкрепим нашите уважавани преподаватели и да споделим този специален за тях момент.

Нетърпеливо очаквахме следващото събитие в програмата, а именно – кръглата маса на НБУ и „Царевград Търнов“ на тема Културен туризъм и местно развитие – между проектите, печалбата и разочарованието. От модератора доц.д-р Ирена Бокова разбрахме каква е реалната цел на проектите, за кого се правят, каква е разликата между един реализиран проект и един истински провал, кои български проекти са били истински успешни за изминалата година и кои са главните пречки техният брой и обхват да се увеличи.

А от коментара на д-р Стефания Темелкова научихме повече за проекта Like.Bulgaria, който само за една година е привлякъл вниманието на над 30,000 души в социалната мрежа. Според д-р Темелкова той може успешно да бъде използван за общо лого на страната. "Всяка една община или регион, които са спечелили проект създават някакво лого, слоган , послание. Горкият турист, който идва в България и открива, че това е страната на логата. Затова "Like.Bulgaria" може да бъде "Like.Teteven" и всяка друга община", каза въодушевено тя.

Истинската кулминация на първия ден от изложението за нас дойде, когато се запознахме с журито, темата, критериите, наградите и крайния срок за участие в Националния студентски конкурс на Министерството на икономиката и енергетиката. Конкурсът тази година се провежда за втори път и както разбрахме от представителя на Министерството, поради

големия интерес и доста успешното първо издание миналата година, отговорните искат да продължат тази традиция и да дадат шанс и поле за изява и занаят на студентите, занимаващи се с туризъм в цялата страна. Получихме огромна доза вдъхновение, мотивация и кураж и се захванахме веднага за работа – да събираме спомени и впечатления от дъждовната столица на културния туризъм у нас – Велико Търново.

В рамките на борсата, както споменах, е организиран първият по рода си филмов фестивал с туристическа тематика в България: Международният фестивал „На източния бряг на Европа” представя филмови и телевизионни продукции, популяризиращи българското културно наследство и туризма. Фестивалът тази година бе удостоен за своето юбилейно десето издание и посетен от представители на дипломатически мисии, чуждестранни туристически бордове, продуценти от Италия, Германия, Сърбия, Индонезия, Египет, Корея, Турция, Австрия, Хърватия, чуждестранни и български частни продуценти, национални телевизии. А голямата награда на филм феста бе присъдена на продукцията за гр. Котор, Черна гора.

Две специални събития в рамките на фестивала ни впечатлиха особено. Присъствахме на първото, благодарение на моя колега, приятелка и съквартирантка за

това пътуване, чийто горещ интерес към Корея и корейската култура ни отведе на интригуващата презентация на Република Корея, направена лично от Н.Пр. Шин Менгхо – посланик за България. А на второто събитие ни отведе щастливата случайност и неспирният дъжд. За да се скрием от него, попаднахме на презентацията на община Бургас, предшестваша прожекцията на любим български филм – „Островът“ на Камен Калев, който е с участието на Летисия Каста и Туре Линдхардт в главните роли. Героите попадат на почти необитаем остров в Черно Море. Жегата и малцината странни обитатели на мястото започват да влияят на

поведението и на двамата. Островът изкарва наяве дълбоко скритите им стракове и това поставя любовта им на изпитание. Филмът е заснет основно на остров Света Анастасия в бургаския залив, както и на локации в Бургас и София. А презентацията, на която

станахме случайни свидетели, представяше най-новия туристически продукт на общината, а именно посещение с корабче до о. Св.Анастасия, който очакваме с интерес през предстоящия летен сезон.

И най-новата инициатива, започнала по случай 10-годишнината на изложението, е провеждането на първия Национален конкурс READ & TRAVEL („ЧЕТИ И ПЪТУВАЙ”), който отличава всяка година най-оригиналните събития в културния туризъм, най-добрите туристически книги, издания, сайтове и журналистически рубрики. Тази година в конкурса участваха предложения за периода януари-декември 2013 г.в следните категории:

- най-професионални туристически сайтове;
- най-интересни туристически издания (книги, пътеводители, учебници, карти);
- най-ефективни рубрики и публикации (репортажи) по темата на изложението;
- най-оригинални плакати за събития в областта на културния туризъм, организирани от музеи, общини, браншови организации и сдружения, държавния и неправителствения сектор, университети и др.;
- за Голямата награда на журито – най-оригинално събитие в областта на културния туризъм за 2013 г.

Уважаемото жури е съставено от видни културолози от цялата страна, сред които доц.д-р Соня Алексиева - председател на журито, Цветомир Бояджиев, управител на "Царевград Търнов", Ани Хараламбиева, специалист по „Маркетинг, реклама и информация в туризма” към Министерството на икономиката и енергетиката, маркетинг специалиста Станислав Славов, доц.д-р Братой

Копринаров, заместник ректор на Университет „Проф. д-р Асен Златаров” – Бургас и много други.

На финалната церемония на изложението бяха връчени наградите в конкурса. Голямата награда на журито за най-оригинално събитие получи възстановката „Един пазарен ден отпреди 100 години“ на АЕК “Златоград“. Отличието за най-интересно туристическо издание бе присъдена на поредицата имиджови брошури „Древна, средновековна, модерна София” на ОП „ТУРИСТИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ” към Столична община, а за най-професионален туристически сайт за 2013 г. - община Трявна

за културно-информационния сайт на общината. Международно биенале на хумора и сатирата в изкуствата – Музей „Дом на хумора и сатирата” – Габрово спечели отличието за най-добър плакат на събитие в областта на културния туризъм за миналата година, а за най-устойчиво събитие наградата бе присъдена на АЕК „Етъра“ за „Еньовден в Етъра“.

Журието също така специално открои креативното участие на Съвет по туризъм – Пловдив с плаката „Дефиле на младото вино” и Община Поморие с албума „Художници от Поморие”.

Акцент в участието на Велико Търново на борсата тази година бе кандидатурата на града за Европейска столица на културата 2019. Както знаем, регион Велико Търново кандидатства за европейска столица на културата, за да покаже на европейско ниво своите качества, възможности, потенциал и ресурси за организиране и провеждане на културни събития с европейски мащаби, качество, измерение и послание.

Регионът кандидатства, за да популяризира значимия си принос от средните векове до днес в общото европейско духовно и културно пространство. За да докаже, че в него са стаени Душата на България и част от Духа на Европа. Защото има реалния потенциал и възможности по добър, достоен и атрактивен начин да засвидетелства, както богатото, вековно културно наследство, така и съвременните творци, техните визии, проекти, европейските теми, които ги занимават, както и авангардните форми и изразни средства във всички стилове, жанрове и изкуства.

В свободното време, което ни оставаше между презентации, дискусии и събития, ние се потапахме в атмосферата на стария град. Кръстосвайки малките калдъръмени улички, ни обвземаше все по-силното чувство, че се връщаме назад във времето. Дъждът не ни спираше, а даже ни мотивираше. Кап-кап-кап... зарониха ли се едрите капки само слагяхме качулките и отваряхме шарените чадъри, които контрастираха с мрачното небе и облика на средновековната престолонаследна архитектура.

Завалеше ли по-настойчиво, търсехме спасение в многобройните дюкянчета за сувенири и традиционни изделия на Самоводската чаршия. "Това беше улица, на която можеше да се намери всичко. Особено в сряда и петък, когато ставаше пазарът, тя беше нещо като панаир - толкова много хора имаше там, че яйце да хвърлиш, няма къде да падне." - разказват в спомените си стари търновци. Ние влизахме в ролите на тези стари кореняци, които липсваха в момента, и изгубвахме представа за времето в сладки

приказки над чаша кафе на пясък, бяло сладко, домашна лимонада и ореховки в любимата ни Шекерджийница.

В едно от следобедните ни бягства организирахме групово връщане назад във времето – посещение на мултимедийния посетителски център „Царевград Търнов“, популярен като "музей на восъчните фигури". Той е разположен в близост до хълма Царевец, в самото сърце на старопрестолния град. В него, под формата на скулптури и стенописи са представени исторически личности и паметни събития от периода на Второто българско царство. Визуализира се живота на различните социални слоеве в средновековното българско общество – владетели, духовенство, болярска и войнска прослойка, занаятчии.

Посетителският център съдържа 29 скулптурни фигури, разположени на два етажа. Автор на концепцията за представяне на исторически личности е скулпторът Борис Борисов. Пресъздани са сцени от българското средновековие и най-вече величието на Търновград през царуването на династията Асеневци. В ранния следобед нашата любопитна група беше сред малкото посетители на музея за този кафеен час. Благодарение на това случайно стечение на обстоятелствата, успяхме изцяло да се потопим в средновековната история на града и да се насладим на майсторската изработка на восъчните фигури.

Нямаше как да подминем емблематичния хълм Царевец, архитектурно-историческия символ на града. А когато слънцето ни се усмихна иззад облаците, приехме това за знак и се запътихме решително към крепостта. През 10в. на хълма е създадено малко българско селище. От края на 12в. до края на 14в. там се издига цитаделата на Търновград - мощни крепостни стени, порти и кули охранявали столицата на Второто българско царство. Тук се изградени дворецът на българските царе и резиденцията на българските патриарси.

Крепостта била гъсто застроена със стотици жилищни сгради, над 20 църкви и манастири. Крепостта върху хълма Царевец е обявена за народна старина през 1927г., а за паметник на културата с национално значение - през 1964г. Реставрационните работи по крепостните стени, двореца, църквите и другите сгради са извършени в периода 1933г. - 1987г.

В последната вечер от официалната програма на изложението гостите имаха уникалната възможност да се насладят на единствения по рода си в цялата страна аудио-визуален спектакъл „Царевград Търнов – Звук и светлина“, една неповторима атракция, превърнала се в своеобразна емблема на града. Драматична музика, разноцветни светлини, светкавици, лазерни лъчи и звън от камбани - почувствахме магията на Търновград, озарен от величие и слава, превърнал се в синоним на българския дух и неизчерпаем извор на национална гордост! А на сутринта – още една приятна изненада от организаторите – комплимент от домакините „Римски ден в Никополис ад Иструм“ с много възстановки, атракции и пикник на открито.

Като заключение е нужно да споменем, че силните страни на изложението са представянето на добри български и чуждестранни практики в културния туризъм и генерирането на новини от развитието на туризма в страната. Велико Търново – Балканската столица на културния туризъм, привлича всяка година нови чуждестранни партньори, много съмишленици от държавни и общински институции, културни институти, туристически бизнес, неправителствени организации, местни туристически сдружения, научни и университетски общности и медии, които са сред участниците и посетителите на международното изложение всяка година.

Това беше 11-тото издание на МТИ "Културен туризъм" във Велико Търново, видяно от очите на студентите в програма Туризъм от Нов български университет. Използвахме всяка една секунда от престоя си в старата столица. Грабехме с пълни шепи от неизчерпаемите богатства, които градът ни предлагаше на тепсия и използвахме всичките си сетива, за да се насладим напълно на това уникално изживяване.

ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ:

- <http://read-travel.eu/?page=50&lang=bg>
- <http://read-travel.eu/?page=51&lang=bg>
- <http://read-travel.eu/?page=36&lang=bg>
- <http://read-travel.eu/?page=31&lang=bg>
- <http://read-travel.eu/?page=40&lang=bg>
- <http://read-travel.eu/?page=novina&lang=bg&novina=45>
- <http://www.velikoturnovo.info/bg/>
- <http://www.velikoturnovo.info/bg/samovodska-charshia/>
- <http://www.velikoturnovo.info/bg/vosachni-figuri-veliko-tarnovo/>
- <http://www.velikoturnovo.info/bg/museums/tsarevets-hill-13/>
- <http://www.velikoturnovo.info/bg/sound-and-light/>
- <http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=4012487>
- [Личен архив от фотографии](#)